

JAK ODEJÍT DO DŮCHODU A NEPŘIPRAVIT SE O PENÍZE

Vytvořili: Mgr. Andreas Zachariadis, EFA a kolektiv

PŘEDMLUVA

Když jsem se před lety dostal do jedné velké finančně poradenské firmy v České republice, tak mě nikdy nenapadlo zabývat se u svých klientů důchodovou problematikou. A jaká to byla chyba. Zjistil jsem totiž, že právě otázka státního důchodu je velmi důležitá pro sestavení přesného finančního plánu. Stát bude důchody pravděpodobně vyplácet vždycky, i když do budoucna asi nebudou tak vysoké vzhledem k průměrným platům. Proto našim klientům radíme, jaké mají podniknout kroky k tomu, aby jejich důchody byly co možná nejvyšší!

Stejně, jako mí kolegové, tak i já jsem se setkal se spoustou mýtů, které se důchodu a jeho výpočtu týkají. Tak například se můžete na několika webech dočíst, že se při výpočtu důchodů nejvíce přihlíží k posledním odpracovaným létům před odchodem do penze. Po prostudování zákona 155/1995 Sb. o důchodovém pojištění můžete sami zjistit, že se všechny roky započítávají do odpracovaných let. Do konce roku 1985 hraje roli výše vašeho výdělku a od 1. ledna 1986 je důležité, kolik peněz jste odvedli do sociálního systému formou záloh na důchodové pojištění.

V tomto krátkém e-booku se dozvíte, jakým způsobem se počítá starobní, invalidní, sirotčí, vdovský a vdovecký důchod, abyste si sami mohli spočítat, na jaký důchod máte nárok. Také si ukážeme, jaké existují varianty odchodu do důchodu a vysvětlíme si, proč byste se o svůj důchod měli **zajímat v každém věku**. Ukážu vám, proč se o svůj důchod začít starat co nejdříve (aneb včera bylo pozdě).

- Mgr. Andreas Zachariadis, EFA

JAK STÁT VYPOČÍTÁVÁ DŮCHOD

Když si kdokoli z vás bude někdy žádat o přiznání důchodu (ať už se bude jednat o důchod starobní, invalidní nebo jiný), Česká správa sociálního zabezpečení vám jeho výši vypočítá na základě všech období, kdy jste byli zaměstnaní, podnikali, byli na mateřské/rodičovské dovolené, chodili do školy nebo plnili vojenskou službu. Všechny tyto informace se evidují v tzv. Informativním osobním listu důchodového pojištění. Zkráceně **IOLDP**. Jedná se tedy o přehled veškerých období, kdy jste si platili důchodové pojištění, které o vás ČSSZ eviduje. **Je to nejdůležitější dokument, který vás v souvislosti s důchodem musí zajímat.**

Asi každý z vás zažil někoho, kdo si stěžoval na to, že mu stát přiznal nižší důchod, než který mu sdělili na Okresní správě nebo který mu spočítala důchodová aplikace dostupná na oficiálním portálu České správy sociálního zabezpečení.

Ve zmíněném Informativním listu naleznete kromě přehledu tzv. **evidovaných dob** (tedy dob, kdy o vás ČSSZ eviduje odvody na sociální pojištění) také přehled tzv. dob neevidovaných. **Neevidovaná doba** neznámá, že jste v té době neodváděli důchodové pojištění. Většinou jste ho odváděli, **ale díky chybám v evidenci ČSSZ to o vás stát zkrátka neví.** Jedná se právě o ty doby, které vám nejvíce ředí důchod a které je důležité České správě doložit pro přiznání důchodu v takové výši, na kterou máte nárok.

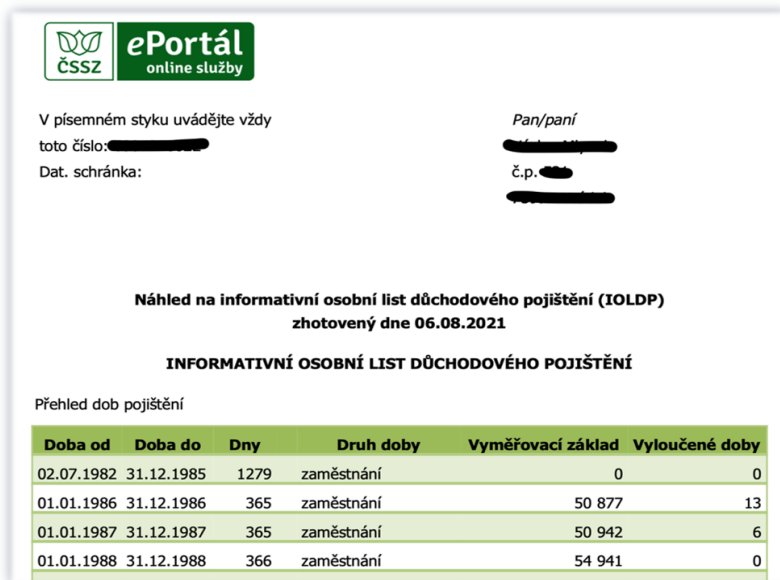
Jak je možné, že se vůbec chyby v IOLDP objevují? Je to až moc prosté – zkrátka a dobře na to zaměstnanci České správy nemají čas. Mají hodně jiné práce, natož aby vám všechno správně dohlídali, takže se na ně ani nemůžete zlobit.

Vždy, když našim klientům poskytujeme odborné konzultace týkající se jejich důchodu, tak jim ukazujeme, jak si o své vlastní IOLDP zažádat. Můžete tak učinit sami, a to tak, že vyplníte příslušnou žádost, která je volně dostupná na internetu. Žádost vyplníte, vložíte do obálky a svým jménem pošlete na adresu Odboru správy údajové základny ČSSZ v Praze, anebo si o něj zažádejte elektronicky.

[Žádost ke stažení ZDE](#)

Co v IOLDP vyčtete?

Ještě, než se vám IOLDP dostane do ruky, určitě stojí za to vědět pár základních informací, které z něj lze vyčíst.

V písemném styku uvádějte vždy toto číslo: [redacted]
Dat. schránka: [redacted]

Par/paní [redacted]
č.p. [redacted]

Náhled na informativní osobní list důchodového pojištění (IOLDP)
zhotovený dne 06.08.2021

INFORMATIVNÍ OSOBNÍ LIST DŮCHODOVÉHO POJIŠTĚNÍ

Přehled dob pojištění

Doba od	Doba do	Dny	Druh doby	Vyměřovací základ	Vyloučené doby
02.07.1982	31.12.1985	1279	zaměstnání	0	0
01.01.1986	31.12.1986	365	zaměstnání	50 877	13
01.01.1987	31.12.1987	365	zaměstnání	50 942	6
01.01.1988	31.12.1988	366	zaměstnání	54 941	0

Všimněte si, že do konce roku 1985 jsou všechny odpracované doby sečteny dohromady na jednom řádku. Od 1. ledna 1986 je zaznamenán každý rok v novém řádku.

V posledním sloupci najdete **přehled vyloučených dob**. Jedná se o doby, kdy jste byli na nemocenské a za tu dobu jste si nemuseli platit sociální ani zdravotní pojištění. Navíc vám tyto doby nesnižují základ pro výpočet důchodu.

Jedna z nejdůležitějších věcí, které by vás měly v přehledu dob pojištění zajímat je to, od kterého roku se vám začínají počítat doby pojištění. Pokud jste na SŠ nastoupili před rokem 1996, do doby pojištění se vám počítá veškeré studium, od roku 1996 jen studia od 18. roku věku, a to maximálně 6 let. Těm, kteří ukončili povinnou školní docházku po roce 2009 se doba studia do doby pojištění nezapočítává vůbec.

Na druhé stránce Informativního listu vidíte přehled **nevidovaných dob**. Jedná se o doby, které o vás stát neviduje z toho důvodu, že jsou zde některé nesrovnalosti a ČSSZ si tak není jistá, jestli jste v té době odváděli zálohy na důchodové pojištění. Proto zde nezbyvá nic jiného, než si osvěžit paměť a vzpomenout si, z jakého důvodu by tyto doby mohly být nevidované. Tím může být např. vedení na Úřadu práce, péče o osobu blízkou nebo špatná komunikace bývalého zaměstnavatele s úřady.

STAROBNÍ DŮCHD

Důchodem se myslí pravidelně státem vyplácená částka za předpokladu, že splníte dané pojistné podmínky (dosažení důchodového věku a zároveň minimální doby pojištění). Při jejich splnění vám vzniká nárok na vyplácení starobního důchodu. Ten však nemusí být pouze starobní, ale také invalidní, vdovský, vdovecký či sirotčí.

Dneska platí, že maximální důchodový věk je 65 let. To je také věk odchodu do důchodu, který platí pro všechny občany narozené po r. 1971, a to bez rozdílu pohlaví. Pro bezdětné ženy narozené po roce 1958 také platí stejná pravidla odchodu do důchodu, jako pro muže stejného věku. Vláda nicméně plánuje změny v odchodu do důchodu. Návrh by měl být hotový na podzim roku 2023, aby mohl od nového roku vstoupit v platnost. Tato úprava by znamenala posun důchodového věku – pro mladší ročníky až na 68 let.

Výpočet starobního důchodu

Pravidla pro výpočet a přiznávání starobního důchodu jsou zakotvena v zákoně 155/1955 Sb. o důchodovém pojištění. To, co nás bude zajímat jako první, je **vyměřovací základ**. Ten lze vyčíst z IOLDP za každý rok evidovaný od 1. 1. 1986. Jedná se o výši vašich výdělků (především mzda a zisky z podnikání), které jste za daný rok měli. Aby se při samotném výpočtu důchodu zohlednila časová hodnota peněz, přepočítává se vyměřovací základ v každém roce jiným koeficientem. Z tohoto přepočteného vyměřovacího základu se počítá **osobní vyměřovací základ**, a to tak, že součet jednotlivých vyměřovacích základů (přepočtených na dnešní peníze) vydělíte rozdílem doby pojištění a vyloučených dob (ve dnech) a tento zlomek vydělíte číslem 30,4167, což je průměrný počet dnů v měsíci.

Osobní vyměřovací základ je důležitý vstupní údaj pro výpočet další hodnoty, kterou je tzv. **výpočtový základ**. Pro jeho výpočet si musíme vysvětlit pojem **redukční hranice**. V praxi jde o to, že pokud váš osobní vyměřovací základ dosáhl určité hranice, pak se jakýkoli další výdělek do důchodu počítá jen z části a nad určitou hranicí se k němu nepřihlíží vůbec. V současné době existují redukční hranice 2. Jakýkoli výdělek nad 17 743 Kč měsíčně se ve výpočtovém základu projeví jen 26 procenty a jakýkoli výdělek nad 161 296 Kč se ve výpočtovém základu neprojeví vůbec.

Když tento výpočtový základ vynásobíme počtem odpracovaných let, a to celé vynásobíme 1,5 %, získáme **procentní výměru**. Minimální výše procentní výměry je však omezena a pro rok 2023 je zákonem stanovena na částku 770 Kč.

Pokud k procentní výměře připočítáme **základní výměru**, která činí 10 % z průměrné mzdy, vyjde nám konečná výše starobního důchodu. V roce 2023 je **základní výměra** 4 040 Kč. Z toho mimochodem vyplývá, že minimální výše důchodu pro letošní rok je 4 810 Kč.

PŘEDČASNÝ DŮCHOD

Jak už název napovídá, tak **předčasný starobní důchod** je forma důchodu od státu, kdy si prodloužíme dobu, po kterou jej čerpáme. Aby vám nárok na čerpání předčasného důchodu vůbec vznikl, musíte splnit 2 podmínky. Je nutné mít odpracováno minimálně 35 let a zároveň je třeba dosáhnout stanoveného věku, který se může lišit podle data vašeho narození.

Pokud jste narozeni po roce 1972, tak je to jednoduché. V takovém případě je váš důchodový věk 65 let. Do předčasného důchodu můžete odejít až o 5 let dříve, to znamená v 60 letech. Pokud je váš důchodový věk nižší než 63 let, můžete do předčasného důchodu odejít o 3 roky dříve. V takovém případě lze do předčasného důchodu odejít i dříve, než v 60 letech.

Nevýhodou předčasného odchodu do penze je, že se nám důchod výrazně sníží – až o několik tisíc korun. A to trvale! Spousta lidí si myslí, že jelikož důchod pobírají delší dobu, tak od státu celkově vyberou více peněz. Kvůli jeho snížení by se však rozdíl projevilo u většiny lidí jen pár let před koncem jeho čerpání. Navíc musíme myslet na to, že i v důchodu budeme mít jisté nutné výdaje. Protože se razantně sníží rozdíl mezi příjmy a výdaji, celkově by se nám v případě předčasného důchodu podařilo naspořit méně peněz.

PŘEDDŮCHOD

V této kapitole vám vysvětlím, co **předdůchod** je a jaké podmínky pro jeho čerpání musíte splnit. Sami zjistíte, že předdůchod má s předčasným starobním důchodem společného méně, než si spousta lidí myslí.

Ten největší rozdíl spočívá v tom, že **předdůchod čerpáte z vlastních naspořených peněz**, nikoliv ze státní pokladny. Podmínkou pro jeho čerpání je mít aktivní smlouvu o doplňkovém penzijním spoření, která běží alespoň 5 let a můžete si o něj zažádat nejdříve 5 let před dosažením důchodového věku.

Doba, po kterou lze předdůchod čerpat se odvíjí od toho, kolik prostředků máte na **doplňkovém penzijním spoření** našetřeno. Předdůchod lze čerpat minimálně po dobu 2 let. Minimální výše, v jaké se předdůchod může čerpat je 30 % z průměrné hrubé mzdy v ČR. Pro rok 2023 je to 12 380 Kč měsíčně.

Z uvedeného vyplývá, že **minimální naspořená částka** pro to, aby vám vznikl nárok na předdůchod je 297 120 Kč. Pro maximální, tedy 5leté čerpání, je potom nutné mít naspořeno 742 800 Kč.

Po dobu čerpání předdůchodu můžete dále pracovat, jak jste byli zvyklí a zvyšovat si tak vyměřovací základ pro výpočet řádného důchodu, ale pracovat nemusíte. V takovém případě za vás stát bude platit zálohy. Na rozdíl od předčasného starobního důchodu se vám konečný řádný starobní důchod výrazně nesnižuje – rozdíl bude pár set korun.

INVALIDNÍ DŮCHOD

Než se podíváme na samotný výpočet **invalidního důchodu**, pojďme se nejprve podívat na to, co onen invalidní důchod znamená, jaký je rozdíl mezi invaliditou a invalidním důchodem a jak se invalidita dělí. Abychom si řekli, co tento důchod je, zkusme si připomenout, co to je důchod obecně. Jedná se o stále stejnou částku, kterou člověk od státu pobírá na pravidelné bázi.

Invalidní důchod je tedy důchod, který dostávají lidé s omezenou schopností pracovat či s její úplnou ztrátou. V České republice se dříve invalidní důchod rozlišoval na plný a částečný. Dnes se částečný důchod dále dělí na další 2 kategorie, proto dnes rozlišujeme tyto stupně invalidních důchodů:

Stupeň invalidity	Omezení pracovní schopnosti v %
Invalidita I. stupně	35 až 49 %
Invalidita II. stupně	50 až 69 %
Invalidita III. stupně	70 až 100 %

Pojďte se nyní podívat, jaký je rozdíl mezi invalidním důchodem a invaliditou. Invalidita je institut popisující zdravotní stav člověka, respektive jeho schopnost pracovat, od čehož se odvíjí 3 zmíněné stupně invalidity. Naproti tomu invalidní důchod je částka, která je pravidelně vyplácena lidem, kteří jsou invalidní v některém ze státem definovaných stupňů

Pokud je někdo invalidní, automaticky to neznamena, že mu vzniká nárok na invalidní důchod. Abyste na něj měli nárok, je třeba dosáhnout určitého věku a mít **určitý počet odpracovaných let**. Výjimku tvoří tzv. **invalidita z mládí**. Na výplatu invalidního důchodu z mládí je potřeba, aby se občan stal invalidním v třetím stupni invalidity před dosažením 18. roku věku. Nárok na invalidní důchod mu vzniká dovršením plnoletosti.

Pokud je vám mezi 20 a 22 lety, tak musíte mít v tomto věku odpracovaný alespoň jeden rok, abyste mohli pobírat invalidní důchod. Naopak, pokud se stanete invalidním mezi 24. a 28 rokem věku, musíte mít v té době odpracováno alespoň 5 let.

Jak si o invalidní důchod zažádat

O invalidní důchod si můžete zažádat u kterékoli OSSZ v České republice. Zde si vás vezme na starosti příslušný smluvní lékař, který vyhodnotí, zda vám vůbec stát invalidní důchod přizná nebo ne.

Pokud na něj nárok mít budete, zařadí vás do některého ze 3 stupňů. To Okresní správa vyhodnotí tím, že vás na základě prohlídky jejich lékaře zařadí do některé z 15

definovaných diagnóz. Pokud do ani jedné z nich nespadáte, jste přiřazeni k té, která je nejpodobnější.

Když už Okresní správa ví, jakou diagnózu vám přidělí, tak se tabulkově vyhodnotí závažnost tohoto postižení. V případě, že se u vás sejde více takových postižení, kvůli nimž jste invalidní, je vám invalidní důchod přiřazen na základě toho, jaké z těchto postižení je nejzávažnější.

Výpočet invalidního důchodu

Přesouváme se do kapitoly, která se zabývá přesnou metodikou výpočtu invalidního důchodu. A mám pro vás dobrou zprávu! Pokud už umíte spočítat důchod starobní, výpočet toho invalidního pro vás bude hračka.

Invalidní důchod se totiž počítá obdobně, jako ten starobní. Jediný rozdíl je ve výpočtech procentních výměr, které jsou rozdílné pro každý stupeň. Výše invalidního důchodu pro invaliditu třetího stupně se dokonce počítá úplně stejně, jako výše starobního důchodu – tedy až na jeden malý rozdíl. Pro účely výpočtu invalidního důchodu se, na rozdíl od toho starobního, počítá doba studia jako kdybyste v té době pracovali nebo podnikali, a to bez rozdílu v tom, kdy jste nastoupili na střední školu. Ve třetím stupni invalidity se navíc ani nepočítá s tím, že byste ještě někdy pracovali, a tak na invalidní důchod III. stupně plynule navazuje důchod starobní, jehož výše se může nepatrně lišit. Každý občan má také právo vybrat si, jestli bude pokračovat v invalidním důchodu, nebo začne čerpat důchod starobní.

Procentní výměra pro výpočet invalidního důchodu III. stupně se počítá podle stejného vzorce, jako pro výpočet starobního důchodu. A ten vypadá takto:

Procentní výměra = Výpočtový základ * Počet odpracovaných let * 1,5 %

K procentní výměře se připočítá základní výměra. Ta, jak už bylo řečeno, je pro rok 2023 stanovena částkou 4 040 Kč. Pro invalidní důchod II. stupně se ve vzorci počítá s koeficientem násobení 0,75 % a u invalidního důchodu I. stupně je tento koeficient roven 0,5 procentům.

SIROTČÍ DŮCHOD

Sirotčí důchod je jedním z pozůstalostních důchodů společně s důchodem vdovským, respektive vdoveckým. Mají na něj nárok pozůstalé nezaopatřené děti. Výplata sirotčího důchodu počíná běžet **smrtí jednoho či obou rodičů a končí dokončením studia** nebo osvojením, nejpozději však ve 26 letech.

V případě, že je pozůstalý studentem prezenční formy studia, může si v dospělosti přivydělávat neomezeně tak, jako by žádný sirotčí důchod nepobíral. Naopak v případě kombinované formy studia jen do takové výše, kdy mu nevzniká povinnost odvádět zálohy na sociální pojištění.

VDOVSKÝ A VDOVECKÝ DŮCHOD

Vdovský, respektive vdovecký důchod je takový, který je v České republice vyplácen pozůstalé manželce či manželovi po zemřelém. Pro získání nároku na čerpání vdovského/vdoveckého důchodu platí, že manželé museli před smrtí jednoho z nich tvořit sezdанý pár. V případě, že pár sezdанý není, nevzniká nárok na jeho čerpání. To platí i v případě registrovaného partnerství.

Délka výplaty vdovského či vdoveckého důchodu je omezena na dobu 1 roku. Ze zákona však i zde existují výjimky. Tou první je péče o nezaopatřené dítě. V tomto případě pobírá manžel/manželka nebožtíka vdovský či vdovecký důchod a zároveň každé nezaopatřené dítě pobírá důchod sirotčí až do doby ukončení jeho studií. Tou další výjimkou je dosažený věk. Vdovec má nárok na výplatu vdoveckého důchodu do konce života (nebo dokud se znovu neožení) pouze za předpokladu, že jeho manželka zemřela v době, kdy vdovci do dosažení důchodového věku chyběly nanejvýš 4 roky. Podobně je tomu u vdov. Vdovský důchod je vyplácen v případě, že dosáhla věku, ve kterém by ve stejnou dobu narozenému muži zbývaly do důchodového věku 4 roky a méně. V případě souběhu starobního a vdovského, respektive vdoveckého důchodu se jeho výše krátí.

NA VĚKU NEZÁLEŽÍ

U nás ve firmě na základě přesného výpočtu důchodu stavíme celý finanční plán. Naši klienti tak v jakémkoli věku ví, kolik majetku potřebují na důchod, aby neklesla jejich životní úroveň, ale také vědí, jakým způsobem má být optimálně ochráněn jejich příjem.

**Přejeme Vám, at' se během odchodu do důchodu
nepřipravíte o peníze...**

BANKÉŘI PRO